

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 10 november 2020

Portefeuillehouder(s) : Wethouder De Weger

Portefeuille(s) : Wmo / Maatschappelijke opvang en Beschermd Wonen

Contactpersoon : M. van Driel

Tel.nr. : 8900

E-mailadres : driel.m@woerden.nl

Onderwerp:

Update Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (toezegging T-410)

Kennisnemen van:

Deze Update over Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen.

Inleiding:

Met de invoering van de Wmo2015 zijn alle gemeenten in Nederland wettelijk verantwoordelijk geworden voor Beschermd Wonen (BW) en de Maatschappelijke Opvang (MO). Het Rijk en de VNG hebben afgesproken de taak van Beschermd Wonen voorsnog te beleggen bij de 43 centrumgemeenten in Nederland die, al voor de decentralisaties in 2015, verantwoordelijk waren voor de Maatschappelijke Opvang. Bij Maatschappelijke Opvang gaat het over mensen die dakloos zijn. De doelgroep Beschermd Wonen kenmerkt zich door ernstige psychische problematiek, soms in combinatie met een verslaving, licht verstandelijke beperking en/of schuldenproblematiek. De doelgroep is niet in staat zelfstandig te functioneren zonder intensieve ondersteuning.

De financiering en uitvoering voor zowel Maatschappelijke Opvang als Beschermd Wonen loopt in onze U16-regio nu via de centrumgemeente Utrecht. Echter het Rijk heeft de intentie om vanaf 1 januari 2022 de middelen voor beschermd wonen stapsgewijs over een periode van 10 jaar uit te keren aan alle individuele gemeenten volgens een nieuw verdeelmodel. Dit sluit aan bij de visie dat mensen zoveel mogelijk thuis, in de eigen woonomgeving ondersteuning zouden moeten kunnen krijgen. In Woerden bevinden zich beschermd wonen locaties van Kwintes, Pitstop plekken (MO/tijdelijke opvang, geboden door Leger des Heils), maar bijvoorbeeld ook de bovenregionale voorziening De Heem van het Leger des Heils.

In 2017 is in U16 verband met gemeenten en een groot aantal relevante partijen een regiovisie ontwikkeld ([17R.00747](#), verstuurd op 21 november 2017) die de basis en het beleidskader vormt voor de verdere invulling van deze decentralisatie. Kern van deze visie is dat deze ondersteuning veel meer lokaal 'in de wijk' moeten worden georganiseerd. Mensen kunnen immers het beste herstellen en hun leven opbouwen in een vertrouwde omgeving, midden in de samenleving. Nu wonen deze inwoners met een Beschermd Wonen indicatie nog vaak binnen de muren van een instelling (intramuraal). In de toekomst hebben deze inwoners, waar mogelijk, een eigen woonplek en krijgen daar ondersteuning op maat. Deze beweging van beschermd wonen in 24-uursvoorzieningen naar het realiseren van een beschermd thuis voor deze kwetsbare doelgroep, midden in de samenleving wordt regionaal/op U16 niveau al ingezet. Om deze veranderingen mogelijk te maken moeten gemeenten zorgen dat alles lokaal op orde is om deze inwoners goed te kunnen ondersteunen. Landelijk is bepaald dat de 43 centrumgemeenten nog in ieder geval tot en

met 2025 verantwoordelijk blijven voor de taak maatschappelijke opvang en hiervoor de financiering ontvangen vanuit het Rijk. In 2025 wordt, mede op basis van de ervaringen met Beschermd Wonen, bekeken of ook de Maatschappelijke Opvang ook gedecentraliseerd kan worden.

Kernboodschap:

Landelijke ontwikkelingen

Openstelling Wet langdurige zorg (Wlz)

De Wlz is bedoeld voor personen die blijvend afhankelijk zijn van intensieve zorg en ondersteuning. Momenteel geldt dit alleen voor personen met lichamelijke of verstandelijke beperking(en). Met ingang van 2021 krijgen mensen die hun leven lang intensieve zorg en ondersteuning nodig hebben vanwege Ggz-problemen, ook toegang tot deze langdurige zorg. Een deel van de inwoners die nu gebruik maken van Beschermd Wonen en Maatschappelijk opvang gaan over naar de Wlz per 2021. Dit betekent dat de gemeente over deze groep inwoners, die levenslang intensieve ondersteuning nodig hebben, geen verantwoordelijkheid meer draagt. (Centrum)gemeenten ontvangen als gevolg hiervan per 2021 minder budget; per cliënt wordt een vast bedrag uit het centrumgemeentebudget overgeheveld naar de Wlz. Hoeveel inwoners overgaan naar de Wlz en wat dit betekent voor het budget, wordt eind 2020/begin 2021 duidelijk. Dit kan ook gevolgen hebben voor de huidige beschermd wonen locaties: mogelijk kiezen aanbieders de komende jaren voor een clustering van inwoners met Wlz ondersteuning.

Verdeelmodel en doordecentralisatie per 2022

Voor de decentralisatie van de middelen is, door de ministeries BZK en VWS met de VNG, een akkoord bereikt over een gefaseerde invoering van maximaal 10 jaar van een verdeelmodel (van historische naar een objectief model) voor de taak Beschermd Wonen. Hoe dit objectief verdeelmodel eruit ziet wordt eind 2020 bekend. Op 7 december a.s. in het bestuurlijk overleg van VWS, BZK en VNG wordt besloten over het objectief verdeelmodel beschermd wonen daadwerkelijk per 2022 ingevoerd wordt.

Invoering Woonplaatsbeginsel Beschermd Wonen

Het woonplaatsbeginsel houdt in dat, de gemeente, waar de feitelijke woonplaats van de persoon die beschermd wonen wonen nodig heeft, (financieel) verantwoordelijk is. Het doel van dit beginsel is duidelijkheid scheppen over welke gemeente verantwoordelijk is voor wie. Bovendien is het de bedoeling dat gemeenten hierdoor meer investeren in preventie en lokale voorzieningen. Gewenste invoeringsdatum is 1 januari 2022, maar dit vraagt een wettelijke wijziging van de Wmo en de vraag is of dit haalbaar is voor 1 januari 2022.

Welke producten zijn er binnen het Beschermd Wonen in onze U16 regio?

Om de transformatie binnen het beschermd wonen te realiseren, heeft Utrecht namens de U16-regio een nieuwe aanbesteding gedaan en de volgende producten ingekocht per 2020:

Beschermd Wonen (bovenregionaal): Voorzieningen die bedoeld zijn voor inwoners van de gehele U-16 regio, die niet zelfstandig kunnen wonen en naast gespecialiseerde begeleiding in een 24-uurs voorziening een specifieke ondersteuningsvraag, benadering en/of setting nodig hebben. Ook kan het zijn dat vanwege een specifieke aanpak of schaalgrootte het aanbod niet lokaal of op Wmo-regio niveau georganiseerd kan worden (voorbeeld van deze voorziening zijn bijvoorbeeld *De Heem in Woerden* of *St. Lievegoed in Stichtse Vecht*).

Beschermd Verblijf: Voorzieningen voor mensen die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen en gespecialiseerde begeleiding in een 24-uurs voorziening nodig hebben. Uitgangspunt is dat deze voorzieningen straks regionale voorzieningen zijn voor inwoners uit een bepaalde Wmo-regio (voorbeeld van deze voorziening is o.a. beschermd verblijf locatie van Kwintes in Woerden).

Beschermd Thuis: Lokale voorziening; inwoners wonen zelfstandig in de wijk met intensieve begeleiding die 24/7 op afroep beschikbaar is. Deze ondersteuning kan worden ingezet bij inwoners die zonder deze ondersteuning niet zelfstandig zouden kunnen wonen en aangewezen zouden zijn op de voorziening intramuraal beschermd verblijf of kan worden ingezet bij inwoners die uitstromen uit een intramurale voorziening (*Kwintes ondersteunt al verschillende inwoners met een beschermd thuis indicatie in Woerden*).

Herstelacademie (ENIK): Bovenregionale voorziening die bedoeld is voor inwoners uit de U16 met Ggz-problematiek en betreft diverse activiteiten en scholing in een peersupport omgeving gericht op persoonlijke ontwikkeling en herstel. (Op dit moment alleen locaties in Utrecht).

Regio Utrecht-West afspraken

Op Utrecht-West niveau is vorig jaar een gezamenlijk plan van aanpak opgesteld. Begin 2020 heeft hiervan de uitwerking plaatsgevonden in een Afsprakenkader MOBW Utrecht-West. Voor Utrecht-West bevat dit plan de gezamenlijke uitgangspunten voor samenwerking. De onderwerpen van samenwerking en het tempo waarin taken van de centrumgemeente naar de regio komen zijn er in benoemd. De belangrijkste punten uit dit Afsprakenkader:

- Uitgangspunt is: we doen lokaal wat mogelijk is en regionaal (Utrecht-West niveau) waar dit nodig is en een meerwaarde heeft;
- We laten taken, verantwoordelijkheden en gelden zoveel mogelijk, tot uiterlijk 2025, bij de centrumgemeente Utrecht; dit geeft ons als gemeenten tijd en ruimte om de lokale sociale infrastructuur goed in te richten;
- Gemeenten kunnen, indien gewenst, een versnelling toepassen, door bijvoorbeeld al eerder lokaal het ambulante product Beschermd Thuis te realiseren;
- De Utrecht-West gemeenten maken in ieder geval afspraken over de volgende thema's:
  - Beschikbaar stellen van voldoende woonplekken
  - Tijdelijke kleinschalige opvang (time-out voorzieningen)
  - Toegang tot beschermd wonen voorzieningen
  - Het gebruik van bestaande intramurale plekken in de regio (in Woerden en Stichtse Vecht)
  - Financiën
- Voor de andere onderdelen uit de basisset aan voorzieningen die elke gemeente beschikbaar moet hebben, zorgt elke gemeente voor zich.

Lokaal op orde: De basisset van voorzieningen

Iedere gemeente in de U16 is zelf verantwoordelijk voor een basisoniveau aan voorzieningen, ook wel de basisset genoemd, waarmee kwetsbare inwoners in de thuissituatie kunnen worden ondersteund. Deze basisset moet in iedere gemeente aanwezig zijn om het mogelijk te maken dat personen die dakloos zijn geraakt en personen met psychische problemen (weer) zelfstandig kunnen wonen. Deze voorzieningen voorkomen dat problemen van personen escaleren en zij gebruik moeten maken van regionale voorzieningen. Ook kunnen cliënten uit regionale voorzieningen beter uitstromen naar de lokale ondersteuning of kan voorkomen worden dat ze hoeven instromen.

De basisset bestaat uit de volgende onderdelen:

- Professionele ambulante begeleiding en behandeling
- Inkomen en schulden;
- Toeleiding naar (betaald) werk;
- Tijdelijke woonvoorziening;
- Toegang tot een woonplek;
- Persoonlijke ontwikkeling;
- Informele zorg;
- Integratie in de wijk;
- Preventie en vroegsignalering.

Iedere gemeente zorgt ervoor dat de sociale infrastructuur op orde is, rekening houdend met de elementen van de regionaal vastgestelde basisset. Deze voorzieningen worden waar mogelijk lokaal georganiseerd, zodat zo veel mogelijk aangesloten wordt op de bestaande lokale situatie en voorzieningen. Als wij de basis op orde hebben, is er sprake van een integraal aanbod om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk wordt voorkomen dat mensen terecht komen in een beschermd verblijf locatie of een voorziening binnen maatschappelijke opvang en als zij hier wel op zijn aangewezen, een zo snel mogelijke uitstroom terug naar lokaal mogelijk te maken.

In het lokale uitvoeringsprogramma Woerden gaan we in op de stand van zaken van deze basisset en op welke onderdelen we in 2022 nog willen doorontwikkelen of pilots willen doen. Het uitvoeringsplan is op dit moment in de maak en wordt ter informatie uiterlijk in januari naar uw raad gestuurd.

Vorbereiden op doordecentralisatie: transformatiegelden 2022

Om de actiepunten op te pakken (zoals hierboven genoemd in de alinea *Utrecht-West afspraken*) en ons voor te bereiden op de decentralisatie wordt vanuit het centrumgemeentebudget transformatiebudgetten beschikbaar gesteld aan de Wmo regio's. Deze transformatiegelden worden ingezet om zaken uit te zoeken of pilots te draaien en zijn gericht op de lokale basisset. Er wordt in U16 verband en in Utrecht-West verband gezamenlijk gekeken waar dit bedrag op wordt ingezet. We denken hierbij vanuit Utrecht-West aan

bijvoorbeeld de mogelijkheid voor financiering voor de oprichting van een locatie van ENIK/een Herstelacademie in de regio Utrecht-West, een pilot gericht op integratie in de wijk en een onderzoek naar de Pitstops/tijdelijke opvang voorzieningen.

Financiën: n.v.t. De financiering van de Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen loopt nog volledig via de centrumgemeente Utrecht.

Vervolg: Binnenkort ontvangt u het lokale uitvoeringsprogramma MO/BW gericht op de basisset ter info. Om u verder te informeren kan bijvoorbeeld na dit document een themabijeenkomst volgen om u verder bij te praten over het onderwerp Maatschappelijk Opvang en Beschermd Wonen in Q1 2021 .

Bijlagen: n.v.t.

Secretaris

M.H. Brander

Burgemeester

V.J.H. Molkenboer